

Asia: VN/25291/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n gigabittiasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Viite VN/25291/2024

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta EU:n gigabittiasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida hallituksen esitysluonnosta EU:n gigabittiasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Kommentoimme samalla myös gigabittiasetuksen kansallista täytäntöönpanoa ja soveltamista.

Yleistä

Pirkanmaan ELY-keskus myöntää keskitetysti sijoitusluvat sähkö- ja telekaapeleiden ja ilmajohtojen sekä kaukolämpöjohtojen ja maakaasuputkien sijoittamiselle maanteiden tiealueille koko maahan Ahvenenmaata lukuun ottamatta. Samoin Pirkanmaan ELY-keskus käsittelee keskitetysti kaikki sähkö- ja telekaapeleiden ja ilmajohtojen tiealueelle sijoittamista koskevat ilmoitukset sekä myöntää keskitetysti työluvat sähkö- ja telekaapeleiden ja ilmajohtojen sekä kaukolämpöjohtojen ja maakaasuputkien korjaus- ja huoltotöille maanteiden tiealueella. Sähköinen asiointipalvelu on käytössä kaikissa edellä mainituissa tapauksissa.

Pirkanmaan ELY-keskus käsittelee vuosittain noin 2100–2200 sijoituslupahakemusta ja noin 100 ilmoitusta, joista noin 45 % koskee telekaapeleiden sijoittamista maanteiden tiealueelle. Pirkanmaan ELY-keskus käsittelee vuosittain noin 1500–1600 työluupahakemusta. ELY-keskuksen sijoituslupa sisältää aina luvan työskennellä tiealueella, joten ei ole tarpeellista hakea erikseen sijoituslupaa ja erikseen työ lupaa.

Lainsäädäntö edellyttää Pirkanmaan ELY-keskuksen varmistavan, että kaapeleiden sijoittaminen ja työskentely tiealueella voidaan hoitaa niin, ettei sijoittamisesta ja työskentelystä aiheudu vähäistä suurempaa haittaa tienpidolle eikä vaaraa liikenteelle. Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 42 § mukaan tiealueella työskentelyyn sekä rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle tulee olla aina ELY-keskuksen lupa. 42a § mukaan tiettyjen sähkö- ja telekaapeleiden sijoittamista koskevien toimenpiteiden osalta voidaan myös tehdä ilmoitus ELY-keskukselle. Lisäksi sijoituspaikkoja ohjataan niin, että tiealueelle voidaan sijoittaa mahdollisimman monen teleoperaattorin kaapelit sekä sähkö- ja televerkon kaapeleita.

Tiealueelle sijoitettavien kaapeleiden määrä on lisääntynyt merkittävästi viimeisten 10 vuoden aikana ja kaapelit aiheuttavatkin tällä hetkellä merkittäviä lisäkustannuksia tienpitäjälle normaalin tienpidon yhteydessä, varsinkin kun (tele)kaapeleita ei läheskään aina asenneta sijoitusluvan mukaiseen paikkaan ja/tai syvyyteen.

Viranomaisen tietojärjestelmien integrointi keskitetyn tietopisteen kanssa

ELY-keskuksen näkökulmasta ei ole mielekästä rakentaa laajaa ja raskasta integraatiota ELY-keskuksen tietojärjestelmien ja keskitetyn tietopisteen välille. Keskitetty tietopiste voitaisiin toteuttaa esimerkiksi niin, että hakija valitsisi kartalta pisteen ja järjestelmä näyttäisi kuka on luvanmyöntäjä tällä kohdalla. Lisäksi voitaisiin näyttää linkki kyseisen luvan myöntäjän sähköiseen asiointijärjestelmään. Gigabittiasetuksen vaatimus luvan käsittelyn tilanteen ilmoittamisesta voitaisiin toteuttaa esimerkiksi niin, että luvan hakija ohjattaisiin viranomaisen sähköiseen asiointijärjestelmään, josta luvan hakija näkisi luvan käsittelytilanteen. Gigabittiasetuksen edellyttämään tietojärjestelmäkehittämiseen tulee osoittaa korvamerkitty määräraha.

Luvanhakijoiden tasapuolinen kohtelu

Kiinnitämme huomioita siihen, että gigabittiasetus asettaa käytännössä luvan hakijat eriarvoiseen asemaan. Yksittäisen ryhmän asettaminen eriarvoiseen asemaan ei ole tyypillistä suomalaisessa sääntelyssä.

Vaikutus työmäärään ja resursseihin

Gigabittiasetus tulee lisäämään viranomaisen työmäärää ja vaatimaan lisäresursseja, koska hakemuksen täydellisyyden toteaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että hakemus käsitellään kahteen kertaan.

Keskitetty tietopiste

Gigabittiasetuksen 7 artiklassa mainittu keskitetty tietopiste on kannatettava, mutta tasa-arvoisuuden nimissä sen kautta pitäisi voida hakea viestintä-verkkojen lisäksi lupia kaikelle muulle

sijoitettavalle infralle, kuten sähkökaapeleille ja -ilmajohdoille, kaukolämpö-/kaukokylmäjohdoille, maakaasuputkille sekä vesi- ja viemärijohdoille.

Keskitetyn tietopisteen määrittely ja rakentaminen vie paljon resursseja, joten olisi järkevää laajentaa sen käyttöä koskemaan myös muuta yhteiskunnallista infraa.

Hakemuksen täydellisyyden toteaminen

Gigabittiasetuksen 7 artiklassa on mainittu, että viranomaisen on määriteltävä viestintäverkkoja koskevan hakemuksen täydellisyys 20 työpäivän kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Tämä tulee lisäämään viranomaisen työmäärää ja viivästyttämään kaikkien hakemusten käsittelyä, koska lupakäsittelyyn varattuja resursseja joudutaan käyttämään hakemusten sisällön tarkistamiseen.

Lisäksi tulee huomioida, että joissakin tapauksissa viranomaisen on tarpeen pyytää lisätietoja myös myöhemmin kuin 20 työpäivää hakemuksen vastaanottamisesta. Tällaisia ovat esimerkiksi tilanteet, joissa luvan hakijan viranomaisen lähettämään lisätietopyyntöön toimittamat lisätiedot eivät ole riittävät tai esimerkiksi tieto uudesta tiehankkeesta saadaan myöhemmin kuin 20 työpäivää hakemuksen vastaanottamisesta. Tällöinkin luvan hakijan tulee viivytyksettä toimittaa viranomaisen pyytämät lisätiedot.

Gigabittiasetus ei saa johtaa sellaiseen tilanteeseen, että luvan myöntäjälle ei olisi oikeutta perustellusta syystä pyytää lisätietoja ja luvan hakijalla ei olisi velvollisuutta toimittaa lisätietoja 20 työpäivää myöhemmin hakemuksen vastaanottamisesta.

Luvan uusiminen

Gigabittiasetuksen 7 artiklan kohdassa 7 mainitaan, että viranomaisen on uusittava lupa ilman muita operaattorille asetettavia menettelyvaatimuksia. Jos luvan voimassaoloaika on umpeutunut, luvan hakijan tulee tehdä uusi hakemus ELY-keskukselle ja tehdä kaikki siinä vaadittavat esiselvitykset. Niihin kuuluvat esimerkiksi seuraavat kaapelireittiin vaikuttavat asiat:

- Onko reitillä tiedossa olevia tulevia tiehankkeita, joilla voi olla vaikutusta kaapelireittiin
- Onko reitille rakennettu pohjavedensuojauksia, jotka lähes aina vaikuttavat kaapelireittiin
- Onko reitille rakennettu uusia siltoja, joilla on vaikutusta kaapelireittiin.

Poikkeukset lupamenettelyyn

Gigabittiasetuksen 9 artiklassa on mainittu tietyt rakennustekniset työt, joihin ei sovelleta 7 artiklassa tarkoitettua lupamenettelyä. ELY-keskuksen näkökulmasta on ehdottoman tärkeää, että 9 artiklan luettelon sisältöä tarkennetaan kansallisesti, kuten 9 artiklassa mainitaan.

Toimijan, joka aikoo toteuttaa 9 artiklassa mainittuja rakennusteknisiä töitä, on tehtävä ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle vähintään 20 työpäivää ennen suunnitellun toimenpiteen aloittamista. Toimivaltaiselle viranomaiselle on varattava riittävästi aikaa käydä läpi ilmoituksen sisältö ja todeta, onko työ 9 artiklassa mainittu rakennustekninen työ.

Jotta ilmoitusmenettely voi toimia asianmukaisesti, tulee viranomaiselle annettujen tietojen olla laadukkaita ja kattavia sekä säädösten mukaisia. Mikäli ilmoituksessa ei ole kaikkia tarpeellisia tietoja tai annetut tiedot ovat puutteellisia, viranomaisen tulisi voida hylätä ilmoitus.

Ilmoituksen tulisi sisältää vähintään seuraavat tiedot:

- operaattori (johdon omistaja) ja sen yhteyshenkilö
- työkohteen suunnittelijan yhteystiedot
- liikenteenohjauksesta vastaavan henkilön yhteystiedot
- asennustyöstä vastaavan henkilön yhteystiedot
- töiden aloituspäivä ja kesto
- lähestymis- ja suunnitelmakartat, joista käy selvästi ilmi mitä ollaan te-kemässä
- liikenteenohjaussuunnitelma
- esiselvitysten tarkistuslista

Lisätietoja antavat lupa-asiantuntija Pepe Vahlberg (puh. 0400 375 558) ja lupapäällikkö Aleks Haapavaara (puh. 050 350 9601).

Vahlberg Pepe
Pirkanmaan ELY-keskus - Pirkanmaan ELY-keskus, keskitetyt lupapalvelut